

die hebben noordelijke breette : ende die zuydwaert daer af
ligghen/die hebben zuydelijke breette.

Exempel.

Het Eylant van S. Thome , en Rio de Gaban in Guinea
zijn ghelegghen recht onder de Linie/ende daeromme en heb-
benſe gheene breette/noch noordelijke noch zuydelijke.

De Cap S. Vincent in Spaengien is ghelegen noordwaert
van de Linie 37 graden : derhalven is de noordder breette van
de Cap S. Vincent 37 graden.

Den hoock van Lezardt in Engelandt is ghelegen noord-
waert van de Linie vijftich graden/daeromme is de noordder
breette van Lezardt vijftich graden.

De Cap de bona Esperance , is ghelegghen bezuyden de Li-
nie 34 $\frac{1}{2}$ graden/derhalven is de zuydelijke breette van de Cap
de bona Esperance 34 $\frac{1}{2}$ graden/op ghelijcke wyſe wert het ver-
ſtaen ende ghereeckent met alle andere Landen ende Steden.

Capittel X V I.

Van de hooghte der Landen, ende wat die is.

De hooghte ende breette der Landen/ hoe wel het in hē
ſelven geen een ſaecte en is/ſo zijnſe nochtans malcan-
deren altdit ghelijck. Eenich Landt ghelegen zijnde
op de breette van 30 graden/is oock ghelegghen op de hooghte
van 30 graden/het wert by de Zee vaerders ſonder onder-
ſchept genomen/ ende oock by veelen wat het is/ ofte wat het
eygentlijk in heeft ofte beduyt weynich verſtaen/ nochtans
is een Stuerman (die eenige landē op de hooghte ſal aenſoec-
ken) ſeer veel aen't verſtant van dien gelegen/want niemant
en can ſonder dit wel te verſtaen/ eenighe Inſtrumenten (tzu
Aſtrolabien ofte Graed bogen / jae de Paſcaerten ſelbe) met
rechtſinnich en grondich verſtant gebuycken/want die din-
ghen alle op een fondament ghebout zijn/ ende als een keten
aen malcanderen hangen/ niemant ſal my moghelijk tegen-
werpen en ſegghen : datter vele Stuerlynden zijn die haer
ſulcks niet wel en verſtaen/ende nochtans al tot veel plaetsen
connen comen daer ſy begheeren te weſen: dat en onkenne ick
niet/maer ſegt my / hoe menichmal zijnſe verlegen/hoe dick-

wils zijnſe beducht en bebreest/ende hoe ſelden durbenſe haer
op haer hooghte die zy ghepept hebben/ verlaten ofte vaſte-
lijk vertrouwen/ als zy eenich landt daer op ſullen aenſoec-
ken/hoe veel-mael iſt vooz deſen ghebeurt / dat by ſaute van
ſulcke wetenſchap de ſchepen achter Enghelandt / ofte op
Oranckrijck verſeyt zijn/die de Canael tuſſchen Oranckrijck
en Enghelandt meynen te treffen/en dat op ſoo corten ende
bekende vaer-water/als comende uyt Spaengien of Oranck-
rijck/hoe ſoudet ſodanige luyden gaen / ſooſe quamen de Li-
nie te paſſeren/en datſe eenighe Eylanden ſouden gaen ſoec-
ken/ ofte na datſe eenighe maenden in Zee omgelwert had-
den/het landt ſouden aenſoecken. Animers ſal my ongetwy-
felt een yeghelijk dit toe ſtemmen: datter veel beter ende bey-
liger is ſelf ſiende eenen wech te gaē/dan gelijk als een blind-
de van een ander gelepdet te werden/dicmen dan
doch oock niet en kan wetē of hy ſelk wel ofte qua-
lijc ſiet. Om dan weder te comē tot onſe propooſt
van de hooghte der Landē/die en is niet anders/
als de hooghte van den Polus boven den Horizon / dat is te
leggen: ſoo veel graden als de Polus in eenich lant is verhe-
ven boven den Horizon / ſoo veel is de hooghte van ſulcken
landt / ende deſe hooghte comt altdit ober een met de breette/
als boven is gheſeyt. In het thierende Capittel is gheleert/dat
waermen hem wendet ofte keert/dat altdit den eenē helft des
Hemels hem verthoont boven den Horizon / en dat effen de
andere helft daer onder verborghen is : in het eerſte Capittel
dat de twee Polen recht tegen malcanderen ober ſtaen/waer
uyt claerlijcken wert verſtaen en licht begrepen: dat ſo wan-
neer mē op't Verrijck is recht onder de Linie Equinoctiael/
dat aldan beyde de Polen der Werelt recht in den Horizon
ligghen/den eenen in't Zuyden/en den anderen in't Noordē.
Soo veel dan almen van den Equinoctiael af-vaert naer't
Noorden/ende in Noorder breette toe neemt : eben ſoo veel
rijft den Noorder Pole boven den Horizon/ende den Zuyder
Pool daerentegghen daelter ſoo veel onder / ende ter contra-
rie : ſoo veel graden almen van den Equinoctiael af-vaert
nae het zuyden/ende in zuyder breette toe-neemt: eben ſo veel
graden verheft hem den zuyder Pool boven den Horizon/en-
de den Noord-pool daelt ſoo veel daer onder/ dit can dudyde-
lijcker verſtaen werden door ſoodanighe figuerlijcken vooz-
beelt/als op de naer-volghende zyde afghebeeldet ſtaet.